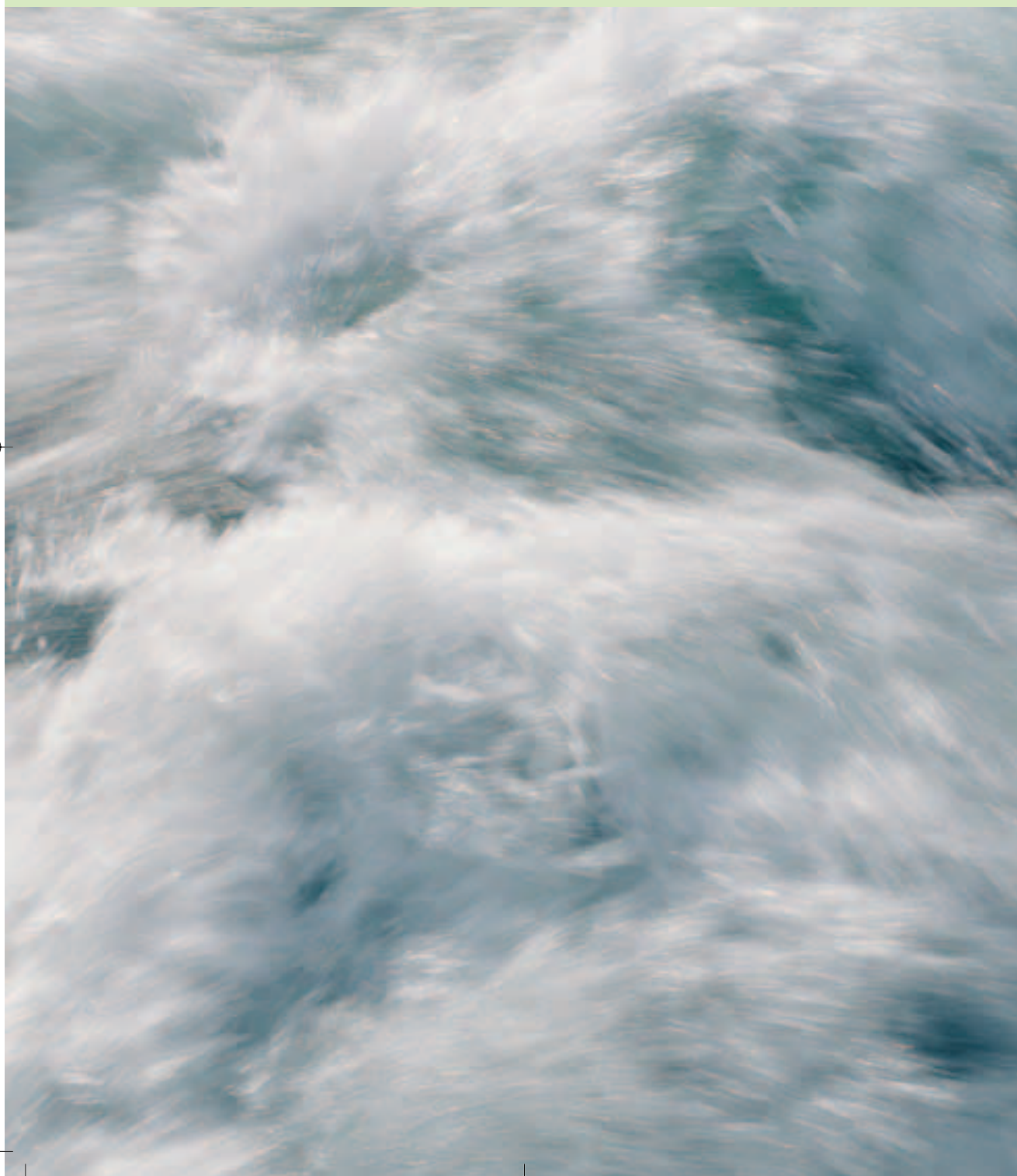
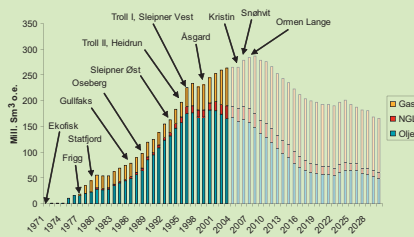

1

Petroleumsverksemda – Noregs største næring

Figur 1.1 Total petroleumproduksjon og produksjonsstart for viktige felt
(Kjelde: OD/OED)

Ved utgangen av 1950-åra var det svært få som trudde at havbotnen utanfor Norskekysten gøymde olje- og gassrikdommar. Men gassfunnet i Groenningen i Nederland i 1959 førte til geofagleg nyttenking omkring petroleumspotensialet i Nordsjøen.

Med funnet av Ekofisk i 1969 starta det norske oljeeventyret for alvor. Produksjonen frå feltet tok til 9. juni 1971. I åra etterpå vart det gjort ei rekkje store funn. I dag er 48 felt i produksjon på norsk kontinentalsokkel. Produksjonen frå desse felte svarar til om lag 20 gonger det innanlandske forbruket av petroleum, og har etablert Noreg som ein sentral leverandør på den globale oljemarknaden og den europeiske gassmarknaden. I samband med utbygginga av Snøhvitfeltet er det for første gong gjort avtale om å selja gass til marknader utanfor Europa.

2004 var eit rekordår for petroleumproduksjonen på norsk kontinentalsokkel. Det vart produsert 3,2 millionar fat olje (inkludert NGL og kondensat) per dag og 78 milliardar standardkubikkmeter gass, i alt ein produksjon av salbar petroleum på 263 millionar standardkubikkmeter oljeekvivalentar (Sm³ o.e.). Noreg er rangert som den tredje største

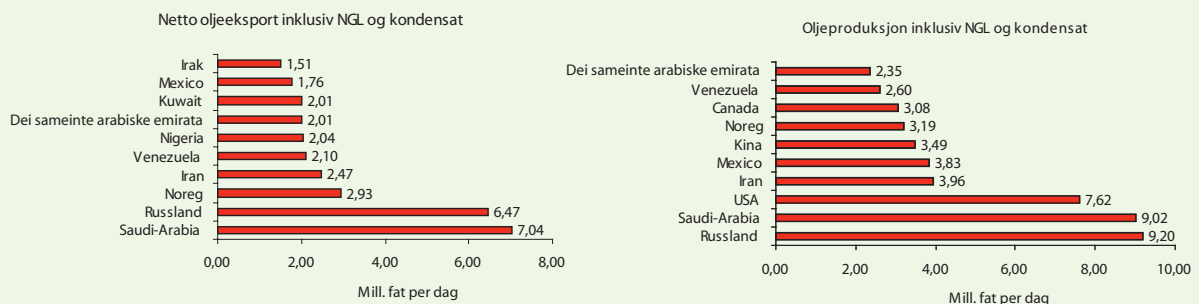
oljeeksportøren og den sjuande største oljeproduzenten i verda. I 2003 var Noreg den tredje største gasseksportøren og den åttande største gassproduzenten i verda.¹

Petroleumsverksemda i det norske samfunnet

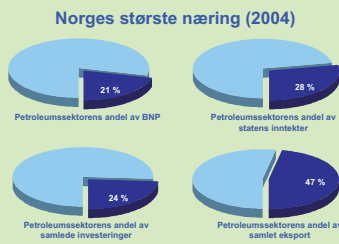
Petroleumsverksemda har hatt svært mykje å seia for den økonomiske veksten i Noreg og finansieringa av det norske velferdssamfunnet. Gjennom meir enn 30 års verksemd har næringa skapt verdiar for godt over 4000 milliardar kroner, målt i pengeverdien i dag. Petroleumsverksemda er no den største næringa i Noreg. I 2004 stod petroleumssektoren for 21 prosent av verdiskapinga i landet. Det er dobbelt så mykje som verdiskapinga i landindustrien, eller rundt 15 gonger den samla verdiskapinga i primærnæringane.

Skatt, avgifter og direkte eigarskap sikrar staten ein stor del av verdiane som blir skapte i petroleum-

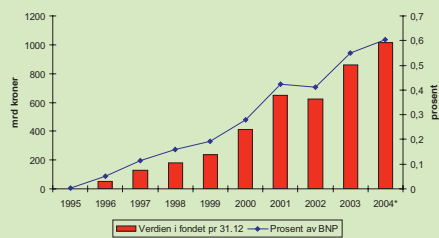
¹ Kjelde: IEA: Key World Energy Statistics 2004 (basert på tal for 2003).

Figur 1.2 Dei største oljeproducentane og eksportørane i 2004 (inklusive NGL og kondensat)
(Kjelde: Petroleum Economics Ltd)

Figur 1.3 Makroøkonomiske indikatorer for petroleumssektoren
(Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Finansdepartementet)

Figur 1.4 Storleiken på petroleumsfondet per 31.12.2004 og som del av BNP
(Kjelde: Statsrekneskapsen, Statistisk sentralbyrå)

verksemda. Netto kontantstraum til staten frå sektoren utgjorde i 2004 om lag 28 prosent av dei samla inntektene til staten. Gjennom meir enn 30 års produksjon har verksemda skaffa staten bortimot 2000 milliardar kroner i nettoinntekter, målt i pengeverdien i dag. Utover dei midlane som blir nytta til å dekkja det oljekorrigerede budsjettunderskotet på statsbudsjettet, sparer staten inntektene frå petroleumsverksemda i eit eige fond, petroleumsfondet. Ved utgangen av 2004 var verdien av fondet 1 016 milliardar kroner.

I 2004 stod råolje, naturgass og røyrtjenester for 47 prosent av Noregs eksportverdi. Denne delen aukar til knapt 50 prosent når vi inkluderer raffinerte produkt og varer og tenester frå leverandørindustrien. Målt i kroner var petroleumseksporten på 346 milliardar kroner i 2004, og det er 36 gonger meir enn eksportverdien av fisk.

Sidan oppstarten av petroleumsverksemda på norsk kontinentalsokkel er det investert enorme summer i leiting, utbygging av felt, transportinfrastruktur og landanlegg. Per 31.12. 2004 er det investert knapt 1800 milliardar kroner, målt i pengeverdien i dag. I 2004 blei det investert 71 milliardar kroner. Det utgjer 24 prosent av dei samla realinvesteringane i landet.

Norsk petroleumsindustri

Oppbygging av norsk og norskbasert petroleumskompetanse har vore eit viktig element i norsk petroleumspolitik. I førstninga vart mykje av kunnskapen overført frå utanlandske oljeselskap og leverandørbedrifter, men i dag har Noreg ein velutvikla og internasjonalt konkurransedyktig petroleumsindustri. Dette gjeld både oljeselskap, leverandørindustri og forskingsinstitusjonar. Næringa gjev sterke impulsar til innovasjon og teknologisk utvikling også innanfor anna norsk næringsliv.

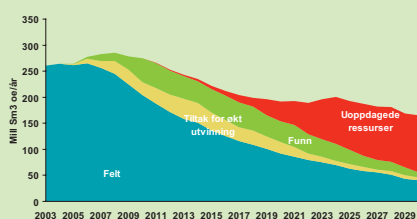
Leverandørbedrifter i Noreg driv verksemd innanfor dei fleste ledda i verdikjeda – frå leitevverksemd og utbygging til produksjon og disponering. På fleire område er norske leverandørar no mellom dei leiande i verda. Spesielt gjeld det områda seismikk, undervassanlegg og flytande produksjonsløyningar. Leverandørbedriftene er representerte i alle fylka i landet, og lokale og regionale ringverknader av petroleumsverksemda er til dels omfattande også i delar av landet som vi til vanleg ikkje tenkjer på i samband med denne næringa. Etter den siste undersøkinga som Aetat har gjort i 2003, var godt og vel 75 000 personar sysselsette i petroleumsverksemda i Noreg.

Utviklinga framover

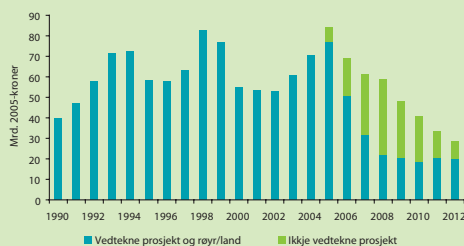
Trass i produksjon i over 30 år er om lag 30 prosent av dei påreknna samla ressursane på norsk kontinentalsokkel produserte. Det er dermed eit stort potensial for ytterlegare verdiskaping på norsk kontinentalsokkel.

Figur 1.5 viser ein prognose for produksjonen frå norsk kontinentalsokkel. Prognosen tek utgangspunkt i eit overslag frå Oljedirektoratet over utvinnbare petroleumsressursar på norsk kontinentalsokkel, og legg til grunn at styresmaktene og industrien gjer dei vedtaka som må til for at ein skal kunna vinna ut ressursane som er att.

Ein ventar at oljeproduksjonen vil halda seg relativt konstant fram til 2007, og deretter bli gradvis redusert. Ein ventar òg at gassproduksjonen vil auka fram mot 2010, og så flata ut på eit nivå på 120 milliardar Sm³. Frå å utgjera om lag 30 prosent av den norske petroleumsproduksjonen i 2005 vil gassproduksjonen truleg halda fram med å auka til over 50 prosent i 2014. På lengre sikt vil talet på nye funn og storleiken på dei vera avgjerande for produksjonsnivået.

Figur 1.5 Produksjonsprognose (sjå òg figur 1.1)
(Kjelde: OD/OED)

Figur 1.6 Historiske investeringar og prognose for framtidige investeringar
(Kjelde: OD/OED)

Aktivitetsnivået på norsk kontinentalsokkel er framleis høgt. I 2004 vart det investert 71 milliardar kroner i utbygging og drift, medan investeringar i leiteverksemda var 4 milliardar. I 2005 er det venta eit investeringsnivå på 88 milliardar kroner, og det er planlagt bora mellom 30 og 40 leitebrønner. Det skal investerast både i tiltak for å auka oljeutvinninga og i utbygging av nye felt. Dei einskildprosjekta som har størst investeringsomfang er Snøhvit, Ormen Lange og Kristin. Ein ventar at investeringane vil falla etter 2005, men prognosane tyder på etter måten stor aktivitet i industrien i lang tid, jf. figur 1.6. I åra framover vil investeringane hovudsakleg gjelda modifikasjons- og borearbeid. Prognosane for investeringsnivået er svært usikre, både på kort og lang sikt. I tillegg til

investeringane viser prognosane til ein drifts- og vedlikehaldsmarknad på 30–35 milliardar kroner per år i fleire år framover.

Investeringar frå oljeselskapa i utbyggingar, drift og vedlikehald på norsk kontinentalsokkel genererer betydeleg etterspørsel etter produkt og tenester frå leverandørindustrien i Noreg og andre land. Men for at veksten i leverandørbedriftene skal kunna halda fram, er dei avhengige av å lykkast også internasjonalt. Internasjonale røynsler og deltaking i internasjonale utbyggingsprosjekt er svært viktig for at leverandørindustrien skal utvikla seg vidare. Slik internasjonal røynsle vil òg kunne bidra til å redusera kostnadsnivået endå meir på norsk kontinentalsokkel.

Ekofisk